

ODGOVORI NA VPRAŠANJA – RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

1. Kaj je fenotip in kaj genotip? Kolikšen je vpliv okolja na fenotip in genotip? (str. 103)

Fenotip – celota vseh lastnosti organizma. Razvije se ob so-vplivanju med geni in okoljem.

Genotip – posameznikova genetska konstrukcija, vključno z značilnostmi, ki niso izražene v fenotipu.

2. Naštejte tri dejavnike okolja, ki si jih sorojenci v družini ne delijo, in zapišite, ali ti dejavniki prispevajo k razlikam ali k podobnostim med sorojenci. (str. 103)

Ne delijo si specifičnih intelektualnih sposobnosti v mladostništvu in odraslosti, razvoja osebnostnih faz in psihosomatskih značilnosti. To prispeva k razlikam med sorojenci.

3. Pojasnite načeli cefalokavdalne in proksimodistalne smeri razvoja. (str. 170)

Načelo cefalokavdalne smeri razvoja pomeni, da razvoj poteka v smeri od glave navzdol.

Načelo proksimodistalne smeri razvoja pomeni, da razvoj poteka od sredine telesa navzven.

4. Kaj je habituacija in na kakšen način jo preučujemo pri dojenčkih? (str. 189)

Habituacija je tip učenja, pri katerem se večkratno izpostavljanje istim dražljajem kaže v upadu posameznikovega odziva na te dražljaje.

Pri dojenčku npr. habituiramo na majhno visečo kocko in spreminjamo njeno razdaljo od njegovih oči. Na ta način preusmerimo njegovo pozornost s spremembe v retinalni podobi predmeta na njegovo dejansko velikost.

5. S primerom pojasnite učenje z opazovanjem kontrastnih dokazov. (str. 202)

Dojenčki, stari 11 mesecev in pol, morajo videti vsaj 2 različna predmeta, ki se »obnašata« na isti kontrastni način, da lahko abstrahirajo relevantno spremenljivko, ki vpliva na stabilnost predmeta.

6. Naštejte štiri čustva samozavedanja. (str. 235, 339)

Veselje, žalost, krivda, sram, zadrega, zavidanje, ponos...

7. Kaj pomeni »samouravnavanje čustev«? (str. 236)

Samouravnavanje čustev je sposobnost prilagajanja čustvenega stanja na primerno raven intenzivnosti.

8. Kaj je temperament? (str. 238)

Temperament je celovita organizacija razmeroma stabilnih individualnih značilnosti, kakovosti in intenzivnosti čustvenega odzivanja na okolje, ki ima primarno biološke temelje.

9. Opišite lahko vzgojljivega, težavnega in počasnega otroka. (str. 239)

Vzgojljiv otrok: hitro vzpostavi redni krog zadovoljevanja svojih bioloških potreb, je dobro razpoložen in se hitro prilagaja novim izkušnjam.

Težaven otrok: ima neredni krog zadovoljevanja svojih bioloških potreb, počasi se prilagaja novim izkušnjam ter se odziva intenzivno in pretežno negativno.

Počasen otrok: je pasiven, se blago in počasi odziva na okolje ter se počasi prilagaja novim izkušnjam.

10. Kaj je prizadevni nadzor? (str. 245)

Prizadevni nadzor je sposobnost inhibicije odziva na dražljaje v trenutnem okolju, ki posamezniku omogoča sledenje cilju začetne dejavnosti.

11. Kaj je osebnost? (str. 249)

Osebnost je celovita organizacija telesnih, intelektualnih, socialnih in čustvenih značilnosti človeka.

12. Katere faktorje zajema petfaktorska struktura osebnosti? (str. 250)

Ekstravertnost, sprejemljivost, vestnost, nevroticizem in odprtost.

13. Kaj je altruistično vedenje? (str. 346)

Je vrsta prosocialnega vedenja, ki je notranje motivirano.

14. Katere vrste iger poznaš? (str. 808, 809)

Asociativna igra, dojemalna igra, funkcijska igra, igra brez udeležbe, igra z udeležbo, igra prerivanja, igra s pravili, konstrukcijska igra, kontaktna igra, opazovalna igra (z vključitvijo), samostojna igra, simbolna igra, skupinska igra, sociodramska igra, sodelovalna igra, vzporedna igra.

15. Kaj pomeni »mentalno razvitejši partner« in kakšno vlogo ima v otrokovem razvoju? (str. 282)

Mentalno razvitejši partner je partner, ki je zrejši in kompetentnejši od otroka. Lahko spodbuja otrokov razvoj in ga vodi v njegovo območje bližnjega razvoja.

16. Kakšna je razlika med strahom, zaskrbljenostjo in anksioznostjo? (str. 261, 334, 338)

Strah je čustvo, ki ga sproži ogroženost, zaskrbljenost pa je čustvo, ki se na to ogrožajočo posledico nanaša. Anksioznost je previdnost oz. izraz strahu do nečesa.

17. Kakšna je razlika med instrumentalno in sovražno agresivnostjo? (str. 347)

Instrumentalna agresija se izvaja zato, da dosežemo nek cilj, medtem ko je namen sovražne agresije ta, da nekoga ali nekaj prizadenemo.

18. Pojasnite procesno in strukturno raven kakovosti vrtca oz. šole. (str. 469)

Procesna raven kakovosti: zajema aktualno delo z otroci, počutje otrok, interakcije med otroki ter interakcije med otroki in odraslimi.

Strukturna raven kakovosti: zajema izobrazbo vzgojiteljic, število otrok v oddelku, razmerje odrasli – otroci v oddelku.